

Motion till riksdagen
2010/11: MJ392

av Jens Holm m.fl. (V)

Minskad köttkonsumtion

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut	2
3	Bakgrund	2
4	Mål om minskad animaliekonsumtion	3
5	Handlingsplan för minskad köttkonsumtion	4
6	Avvecklade stöd till köttindustrin	4
7	Styrmedel för minskad köttkonsumtion	4
8	Vegetariska måndagar	4
9	Upphandla grönt	5

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett nytt mål om att minska köttkonsumtionen med 25 % fram till 2020 jämfört med dagens nivåer bör införas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör tas fram en handlingsplan för hur klimatpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör agera för ett slutdatum då kontraproduktiva subventioner som stöder kött- och mejeriindustrin ska vara utfasade.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU:s dumpning av livsmedelsöverskott till länder i syd ska upphöra.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas om införande av ekonomiska styrmedel för att minska livsmedelskedjans, inklusive animalieproduktionens, påverkan på klimat och miljö.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att kommuner uppmuntrar till vegetarisk kost, exempelvis genom att införa en vegetarisk dag i veckan.

3 Bakgrund

Sedan 1950-talet har världens köttkonsumtion mer än femfaldigats. Om inget görs kommer världens konsumtion av kött att fördubblas till 2050 jämfört med 1999 års nivåer. Enligt FAO-rapporten *Livestock's Long Shadow* står den globala animalieindustrin för 18 procent av världens totala utsläpp av växthusgaser. I Sverige står animalieindustrin för utsläpp på närmare 10 miljoner ton växthusgaser, nästan lika mycket som utsläppen från alla personbilar i Sverige (Greenhouse gas emissions from Swedish consumption of meat, milk and eggs 1990 and 2005, SIK Rapport 794 2009, s. 26). Utsläppen från animaliesektorn har ökat i Sverige med 22 procent enligt samma rapport. Forskarnas slutsats är att om vi vill ha en hållbar klimatutveckling måste vi äta mindre kött.

Enligt FAO:s rapport kan boskapssektorn vara en av de största orsakerna till förlusten av biologisk mångfald då den nyttjar 30 procent av jordens landyta och 70 procent av all jordbruksmark i världen. Boskapssektorn är dessutom en av de främsta orsakerna till skövlingen av tropisk skog. Hela 70 procent av den tidigare skogsmarken i Latinamerika har omvandlats till betes-

mark. Regnskog skövlas även för odling av djurfoder som sedan exporteras till exempelvis EU:s köttproduktion, inte minst soja.

Stora delar av världen lider av vattenbrist. Samtidigt överutnyttjar livsmedelsproduktionen vatten. Enligt FAO står boskapssektorn bakom en stor del av det ökade användandet av vatten och nyttjar över 8 procent av världens vattenresurser. Köttproduktion förbrukar mycket mer vatten än produktion av vegetabilier. För att producera ett kilo vegetabilier krävs mellan 400 och 3 000 liter vatten, medan kycklingkött kräver 6 000 liter och nötkött 15 000 liter eller mer (Stockholm International Water Institute, More Nutrition Per Drop, 2004). För att hushålla med vattnet borde vi alltså äta mer vegetabilier och mindre kött.

Med internationella mått mätt är Sverige en storkonsument av animaliska produkter. Vår påverkan på klimatet är långt större än vad som är hållbart. Alla sektorer måste därför ta sitt globala klimatansvar. Vi är övertygade om att svenskarna är redo att minska sin påverkan från livsmedelskonsumtionen om de bara ges rimliga möjligheter till ett klimatrationaliserat agerande. Enligt Naturvårdsverkets rapport Genusperspektiv på allmänhetens kunskaper och attityder till klimatförändringen (2009) är mer än hälften av svenskarna beredda att minska sin köttkonsumtion för klimatets skull. Bland kvinnor är siffran så hög som 69 procent och en betydande andel har redan minskat sin konsumtion. Riksdag och regering har en helt avgörande roll för att underlätta för svenskarna att fortsätta att minska sin klimatpåverkan genom ett klimatsmart ätande.

4 Mål om minskad animaliekonsumtion

Den svenska köttkonsumtionen ökade med mer än 50 procent 1990–2005. Denna kraftiga konsumtionsökning medförde ökade växthusgasutsläpp på mer än 2,3 miljoner ton koldioxidekvivalenter, men detta syns inte i svensk utsläppsstatistik p.g.a. att ökningen helt baseras på import av kött. Per person ökade utsläppen också med mer än 50 procent under samma period. Ökningen av utsläppen av växthusgaser från den svenska köttkonsumtionen motsvarar nästan 20 procent av utsläppen från den svenska bilparken 2005 (SIK Institutet för livsmedel och bioteknik, Greenhouse gas emissions from Swedish consumption of meat, milk and eggs 1990 and 2005, SIK Rapport 794 2009).

Precis som Klimatberedningen (SOU 2008:24) har konstaterat saknas det styrmedel inom jordbrukssektorn som är direkt riktade mot att minska utsläppen av växthusgaser. En ansvarsfull hållning vore därför att anta ett nationellt mål om en minskad köttkonsumtion. Ett mål om att minska köttkonsumtionen med 25 procent fram till 2020, jämfört med dagens nivåer, bör införas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn

5 Handlingsplan för minskad köttkonsumtion

För att uppnå målet om 25 procent minskad köttkonsumtion till 2020 bör det tas fram en handlingsplan för hur klimatpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6 Avvecklade stöd till köttindustrin

I Vänsterpartiets rapport Djurindustrin och klimatet – EU blundar och förvärrar (2007) konstaterar vi att EU understöder kött- och mejeriindustrin med ungefär 30 miljarder kronor per år i form av s.k. interventioner och direktstöd. Dessutom ger EU 400 miljoner kronor i stöd till marknadsföring av olika djurprodukter, så att försäljningen av dem därmed ska öka. Sverige bör agera för ett slutdatum då kontraproduktiva subventioner som stöder kött- och mejeriindustrin ska vara utfasade. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Sverige bör verka för att EU:s dumpning av livsmedelsöverskott till länder i syd ska upphöra. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7 Styrmedel för minskad köttkonsumtion

Det sannolikt effektivaste sättet att minska användandet av något skadligt är att sätta ett pris på det. Chalmersforskarna Fredrik Hedenus, Stefan Wirsenius och Kristina Molin argumenterar i ett kommande nummer av tidskriften *Climatic Change* för att en skatt på animalier kan vara ett effektivt sätt att minska utsläppen från jordbrukssektorn.

Vänsterpartiet föreslår att en utredning tillsätts om införande av ekonomiska styrmedel för att minska livsmedelskedjans, inklusive animalieproduktionens, påverkan på klimat och miljö. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8 Vegetariska måndagar

För ett drygt år sedan införde den belgiska staden Gent Donderdag Veggiedag – vegetariska torsdagar. På torsdagarna är vegetarisk mat huvudalternativet i de kommunala inrättningarna. De som önskar får förstås kött, men det vegetariska är huvudalternativet. Man har också tryckt upp kartor i massupplagor där vegetariska restauranger är utmärkt. Man utbildar människor i vegetarisk

Fel! Okänt namn på

matlagning och verkar överlag för en minskad köttkonsumtion. Bakgrunden är att Gents politiska ledning vill vidta alla de åtgärder den kan för att minska kommunens klimatpåverkan. En minskad köttkonsumtion är i sammanhanget en viktig åtgärd.

En växande skara av städer i världen har nu följt Gents exempel med lokala initiativ för en minskad köttkonsumtion. São Paulo, San Fransisco, Kaps-taden, Bremen och Helsingfors är alla städer där den politiska ledningen beslutat att göra en dag i veckan till en vegetarisk dag. Även i Örebro har den politiska ledningen beslutat att ha en vegetarisk dag i veckan på några av stadens skolor. Flera andra svenska städer är på gång att fatta liknande beslut. Gräsrotskampanjerna är redan igång, där Köttfri måndag (www.kottfrimandag.se) i Sverige och Meat Free Mondays (www.meatfreemondays.co.uk) i Storbritannien är två exempel. Regeringen bör verka för att kommuner uppmuntrar till vegetarisk kost, exempelvis genom att införa en vegetarisk dag i veckan. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9 Upphandla grönt

Den offentliga sektorn gör upphandlingar varje år för motsvarande cirka 500 miljarder kronor. En stor del av det som upphandlas är mat. De offentliga upphandlingarna är ett utmärkt instrument för att påverka den totala konsumtionen och den offentliga sektorn bör uppmuntras att upphandla mer frukt och grönt och mindre kött.

Stockholm den 20 oktober 2010

Jens Holm (V)

Torbjörn Björlund (V)

Hans Linde (V)

Jonas Sjöstedt (V)

Siv Holma (V)

Kent Persson (V)